

Խ. Ս. Զ. Մ. ՖԻՆԺՈՂԿՈՄԱՏ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Կ. Ս. 4/18

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Ք № 181

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒ-
ՆԵՐԻ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ
ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՏՈՒՑԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

368

Խ. 11

11 MAR 2010

Խ. Ս. Հ. Մ. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Կ. Ա. 4/18

368

խ-11

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ № 181

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹԻՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵ-
ՐԻ ԱՊԸՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ
ՅԵՎ ՀԱՏՈՒՑԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Կազմված է՝ ա) ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարներին Խորհրդի
1934 թ. հուլիսի 19-ի՝ «Գյուղական վայրերում և քաղաքնե-
րում 1935 թվի պարտադիր կոպարային ապահովագրություն
անցկացնելու վերաբերյալ» վորոշման, բ) ԽՍՀՄ Ժողովրդական
Կոմիսարներին Խորհրդի 1933 թվի մայիսի 28-ի վորոշմամբ հաս-
տատված՝ պարտադիր կոպարային ապահովագրության կանոն-
ների, գ) ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողո-
վրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1934 թ. հուլիսի 27-ի՝ «Կա-
մավոր ապահովագրության վերաբերյալ» և 1935 թ. սեպտեմ-
բերի 17-ի՝ ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողկոմխորհի 1934 թ. հու-
լիսի 27-ի՝ «Կամավոր ապահովագրության մասին վորոշումը փո-
փոխելու և լրացնելու վերաբերյալ» վորոշումների, դ) ԽՍՀՄ Ֆի-
նանսների Ժողովրդական Կոմիտեի և Կենտրոնական Կոմիտեի
մասին բաժինների ապահովագրական տեսչությունների կողմից
գյուղական վայրերում կատարելիք աշխատանքի վերաբերյալ՝
հրահանգի (հաստատված ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների
Խորհրդի 1937 թ. ապրիլի 29-ի վորոշմամբ) հիման վրա:

ԻՆՉՊԻՍԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՅԵՎ ԻՆՉՊԻՍԻ ԱՆԱՍՈՒՆ-
ՆԵՐ ԵՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՒՄ ՊԱՐՏԱԳԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԿԱՐԳՈՎ

§ 1. Պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրվում են
այն անասունները, վորոնք պատկանում են.—

ա) կոտնտեսություններին, գյուղատնտեսական կոմունա-
լներին, գյուղատնտեսական արտոններին և միատեղ հող մշակող

Պատ. խմբագիր՝ Հ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Թարգմանիչ՝ ՄԻՐՉԱ. ԱՎԱԳՅԱՆ

Սրբագրիչ՝ ԱՐՏ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Կիրովականի տպարան

Դրավիտի լիպոր № 608

Պատվեր № 728

Տիրաժ 3000

ընկերություններին, բ) ձկնորսային կոլտնտեսություններին, գ) տնայնագործական-արհեստագործական կոոպերացիայի սկզբունքով և կազմակերպություններին (գյուղական վայրերում) և հաշմանդամներին կոոպերացիային (գյուղական վայրերում և քաղաքներում), դ) կոլտնտեսականներին տնտեսությունների մոտ հանրայնացված մասի վերաբերմամբ, ե) բանվորներին և ծառայողներին, զ) մենատնտես գյուղացիներին, ը) տնայնագործներին, արհեստավորներին և այլ քաղաքացիներին:

§ 2. Կոլտնտեսություններում և սկզբնական կոոպերատիվներում՝ պարտադիր կոպարային կարգով անց ե կացվում.—

ա) ապահովագրություն ձիերի, ուղտերի, ավանակների, ջորիների և յեղջերուների—մեկ տարեկան հասակից, իսկ այդ տնտեսությունների մատղաշները—6 ամսական հասակից.

բ) ապահովագրություն խոշոր յեղջերավոր տնտեսություններին—6 ամսական հասակից.

գ) ապահովագրություն վոչխարների, այծերի և խոզերի—6 ամսական հասակից:

§ 3. Կոլտնտեսականների մոտ տնտեսությունների մոտ հանրայնացված մասի վերաբերմամբ, բանվորների, ծառայողների, մենատնտես գյուղացիների, տնայնագործների, արհեստավորների և այլ քաղաքացիների մոտ պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրվում են.—ա) ձիերը, ուղտերը, ավանակները, ջորիները և յեղջերուները—մեկ տարեկան հասակից, բ) խոշոր յեղջերավոր տնտեսություններ—6 ամսական հասակից և գ) կարակուլի վոչխարները, իսկ այն տնտեսություններում, վերակը կարակուլի վոչխարներին հետ միասին կան դմակավոր վոչխարներ—նաև դմակավոր վոչխարները—6 ամսական հասակից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Կոլտնտեսականներին մոտ ապահովագրվում են միմիայն այն տնտեսություններին, վորոնց Գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրությամբ թույլատրվում և ունենալ անձնական կարիքների համար:

2. ՎՈՐ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ Ե ՊԵՏԱՊԵ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 4. Վնասները հատուցվում են՝ ա) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրված տնտեսությունը սատկում և բնական մահով, դժբախտ դեպքի հետևանքով (հրդեհից, շանթահարումից հեղեղումից և այլն) և՛ տնտեսությունների համաճարակ հիվանդությունների դեմ օրակույց, բ) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրված տնտեսու-

նականում և (մորթվում) անասնաբուծի կամ անասնաբուծակի կարգադրությամբ—տնտեսությունների համաճարակ հիվանդությունները վորոշելու կամ դրանք դադարեցնելու համար, ինչպես նաև դժբախտ պատահարի և անբուժելի հիվանդության դեքում:

3. ՎՈՐ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ ՊԵՏԱՊԵ ԶԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

§ 5. Վնասները չեն հատուցվում, յիթե ապահովագրված տնտեսությունը սատկում և ապահովագրվողի մեղքով, այն և.—

ա) յիթե տնտեսությունը սատկում և բացահայտ անտեսաբարություն, անխնա շահագործման կամ ֆրասաբար վերաբերմունք ունենալու հետևանքով (որինակ՝ տնտեսություն ուժից վերադաստանքով ծանրաբեռնելը, տնտեսություն ծեծելը, շատ արագ քշելը, ֆրասաբար կեր տալը, տաքացած տնտեսություն սառը ջուր տալը).

բ) յիթե անասնաբուծի կամ անասնաբուծակը հաստատում և, վոր տնտեսությունը վարակվել և, վորովհետե ապահովագրվողը չի պահպանել տվյալ վայրի համար պարտադիր վորոշումները վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու վերաբերյալ, ինչպես նաև անասնաբուծական-տանտարական կանոնները.

գ) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրվողը սպանում և (մորթում) իր տնտեսություն—տնտեսական նկատառումներով:

Բացի այդ, անկախ ապահովագրված տնտեսության անկման պատճառներից, Պետապը չի հատուցում ֆրասները, յերբ ապահովագրվողը.—

ա) թագնում և տոմարագրումից տվյալ տեսակի անասուններին, յերբ հաշվառում և կատարվում պարտադիր կոպարային ապահովագրության համար:

Որինակ՝ ապահովագրվողի մոտ տնտեսությունների հաշվառման պահին յեղել և 2 կով, իսկ նա տոմարագրել և միմիայն մեկ կով: Կովը նրա մոտ սատկելու դեպքում ֆրասը չի հատուցվում:

բ) չի հայտնում սահմանված ժամկետին ապահովագրված տնտեսության անկման մասին:

4. ՅԵՐԲ Ե ՍԿՎՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՎ ՅԵՐԲ ՎԵՐՋԱՆԴԻՄ ՊԵՏԱՊԵ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՂԻ ՀԱՆԴԵՊ

§ 6. Պետապը պատասխանատվությունը պարտադիր կոպարային ապահովագրության գծով սկսվում և այն պահից, յերբ տնտեսությունները հասնում են այս հրահանգի § 2 և 3-ում նախատեսված հասակին:

§ 7. Այն անասունները, վորոնք մտնում են տնտեսութեան մեջ տվյալ վայրում անասունների հաշվառում անցկացնելուց հետո, ապահովագրված են համարվում տնտեսութեան մեջ մտնելու պահից:

§ 8. Պետապի պատասխանատվութիւնն անասունների պարտադիր կողարային ապահովագրութեան դժով վերջանում է.—

ա) յերբ անասուններն անցնում են այնպիսի տնտեսութեան մեջ, վորի գույքը պարտադիր կողարային ապահովագրութեան յենթակա չէ (որինակ՝ խորհտնտեսութեան):

բ) յերբ տվյալ տնտեսութեան մեջ անասունների ապահովագրութեանը դադարեցված է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշմամբ դեպի անասունները բացահայտ անտնտեսվար կամ ֆուսարար վերաբերմունք ցուցաբերելու համար:

Ապահովագրական տեսուչները պարտավոր են սխտեմատիկաբար ստուգել ապահովագրված անասունների դրութիւնը:

Յեթե ապահովագրվողը չի պահպանում պարտադիր վորոշումն անասունների վարակիչ հիվանդութիւնների դեմ պայքարելու վերաբերյալ և յեթե հայտնաբերվում է անտնտեսվար վերաբերմունք դեպի անասունները, ապա ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է գրավոր մատնացույց անել ապահովագրվողին նկատված թերութիւնները և առաջարկել կարճ ժամանակամիջոցում վերացնել այդ, նախադրուշացնելով, վոր չկատարելու դեպքում անասունների ապահովագրութիւնը կ'դադարեցվի:

Այնուհետեւ, ապահովագրական տեսուչը կողտնտեսականների առաջին իսկ ժողովում կամ գյուղի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովում հայտնում է նկատված թերութիւնների մասին և այն մասին, վոր յեթե այդ թերութիւնները չվերացվեն, կողտնտեսութեան կամ առանձին քաղաքացիների անասունների ապահովագրութիւնը կ'դադարեցվի:

Յեթե չնայած նախադրուշացմանը, անասունների խնամքի բնագավառում նկատված թերութիւնները չեն վերացվի, ապա ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է հարց դնել շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի առաջ տվյալ տնտեսութեան մեջ ապահովագրութիւնը դադարեցնելու մասին մինչև վոր տնտեսութիւնը կարգի կբերվի:

Ապահովագրութիւնը դադարեցնելու մասին կողտնտեսու-

թիւններին և այլ տնտեսութիւններին պետք է տեղեկացնել գրավոր:

Ապահովագրութիւնը դադարեցնելու մասին շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը պարտավոր է իրադնել դարձնել տվյալ կողտնտեսութեան ընդհանուր ժողովին կամ գյուղի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովին:

Ապահովագրութիւնը նույն շրջանային հանձնաժողովը կամ Պետապի հանրապետական, յերկրային, մարզային վարչութիւնը կարող է նորից վերականգնել այն դեպքում միայն, յեթե կհաստատվի, վոր այն պատճառները, վորոնք առիթ են ծառայել ապահովագրութիւնը դադարեցնելու համար վերացված են:

5. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՆՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՆՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՓԵՐԸ

§ 9. Անասուններ ապահովագրելիս ապահովագրական վարձատրութիւն կոչվում է այն գումարը, վորով Պետապն ապահովագրում է տվյալ անասունին յիվ վորը Պետապը վճարում է ապահովագրվողին ապահովագրված անասունը սատկելու դեպքում:

§ 10. Պարտադիր կողարային կարգով այս հրահանգի § 2 և 3-ում հիշատակված անասուններն ապահովագրվում են ապահովագրական վարձատրութեան կայուն նորմաներով՝ սահմանված յերկրային, մարզային գործադիր կոմիտեների, ինքնավար և մարզային բաժանում չունեցող դաշնակից հանրապետութիւնների ժողկոմխորհների վորոշումների այն միջին նորմաների հիման վրա, վորոնք սահմանված են ԽՍՀՄ ժողկոմխորհի 1934 թ. հուլիսի 19-ի վորոշմամբ և դաշնակից հանրապետութիւնների ժողկոմխորհների կողմից ի դարգացումն հրատարակվող վորոշումներով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—1. Ապահովագրական վարձատրութեան նորմաները 6 ամսականից մինչև մեկ տարեկան հասակ ունեցող մատղաշ խոշոր յեղջերավոր անասունների և մեկ տարեկանից (իսկ ազնվացեղ անասունների համար 6 ամսականից) մինչև 2 տարեկան հասակ ունեցող ձիերի, ուղտերի, ավանակների, ջորիների և յեղջերուների համար 50% -ով իջեցվում են այն նորմաների համեմատութեամբ, վորոնք սահմանված են նույն տեսակի չափահաս անասունների համար:

2. Մեկ տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող խոշոր յեղջերավոր անասունները և 2 տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող աղնվացեղ ձիերը կոլտնտեսություններում և սկզբնական կոոպերատիվներում անպայման ապահովագրվում են լրիվ արժեքով, ապահովագրական գնահատմամբ:

§ 11. Պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրված անասունների անկման դեպքում, ֆնասները հատուցվում են պարտադիր կոպարային ապահովագրության վարձատրություն նորմայի չափով, անկախ այն հանգամանքից, թե ինչպիսի արժեք է ունեցել անասունն առ անկման որը: Կոլտնտեսությունների և սկզբնական կոոպերատիվներին, լրիվ արժեքով ապահովագրված, աղնվացեղ անասունների անկման դեպքում, ֆնասները հատուցվում են այն գումարի չափով, վորով նրանք ապահովագրված են յեղի:

§ 12. Անասուններ մորթելու դեպքում (տես այս հրահանգի § 4 կետ «բ») ֆնասները հատուցվում են հետևյալ կերպ. —

ա) յեթե սպանված (մորթված) անասունի միսը պիտանի չի ճանաչված ուտելու համար կամ չի կարելի ոգտագործել ըստ տեղական պայմանների (որինակ, ձիու միսը), ապա ֆնասները հատուցվում են լրիվ, այսինքն, առանց մսի արժեքը հանելու: Միսն ուտելու համար վոչ պիտանի ճանաչելու հանգամանքը պետք է ապացուցել անասնաբուժի կամ անասնաբուժակի տեղեկանքով:

բ) յեթե սպանված (մորթված) անասունի միսը պիտանի չի ճանաչված ուտելու համար, ապա ֆնասն հատուցելու հարցը լուծվում է հետևյալ կերպ՝

1) աղնվացեղ անասուն սպանելու (մորթելու) դեպքում, վորը ապահովագրվում է իր լրիվ արժեքով (§ 10-ի 2-րդ ծանոթությունը), ֆնասները հատուցվում են ապահովագրական վարձատրության և մսի արժեքի միջև յեղած տարբերությունը:

2) ապահովագրական վարձատրության կայուն նորմայով ապահովագրված անասուն սպանելու (մորթելու) դեպքում (§ 10) ֆնասները չեն հատուցվում, քանի վոր մսի արժեքը միշտ այդ նորմայից ավելի բարձր է:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Մսի արժեքը վորոշվում է միս ընդունող պետական կամ կոոպերատիվ մթերման կազմակերպության տեղեկանքի հիման վրա, իսկ յեթե տեղե-

կանքի մեջ մսի արժեքը չի հիշատակված, ապա մսի տրվյալ վայրում գոյություն ունեցող բարձրագույն—գնման գներով:

Նման տեղեկանք չլինելու դեպքում մսի արժեքը վորոշվում է տեղական կոլտնտեսային շուկայի գներով:

§ 13. Այն ձիերի համար, վոր տնտեսություններից զբաղվում են խլախտի և ինֆեկցիոն սակավարնություն դեմ պայքարելու կարգով, ֆնասները հատուցվում են հետևյալ կերպ. —

ա) յեթե ձին զբաղված է առանց նրան փոխարինելու առողջ ձիով և առանց վորեկ դրամական փոխհատուցում տալու, ապա ֆնասները վճարվում են, այնպես, ինչպես ստակած ձիու համար, այս հրահանգի § 11-ում նախատեսված կարգով:

բ) յեթե ձին զբաղված է և նրա փոխարեն տնտեսությունը մի ուրիշ ձի յե տրված կամ դրամական փոխհատուցում ապահովագրական վարձատրությունից վոչ պակաս գումարով, ապա Պետապը վոչինչ չի վճարում:

գ) իսկ յեթե զբաղված ձիու համար տնտեսությունը զբաժանան փոխհատուցում է ստանում ապահովագրական վարձատրությունից ավելի սակաս գումարով, ապա Պետապը վճարում է ապահովագրական վարձատրության և զբաղված ձիու համար ստացված գումարի տարբերությունը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Այն ձիերը, վորոնք խլախտի և ինֆեկցիոն սակավարնության դեմ պայքարելու կարգով փոխադրված են հատուկ տնտեսություններ (մարլին և անեմո տնտեսություններ) ապահովագրության յենթակա չեն և ստակելու կամ մորթելու դեպքում ֆնասները չեն հատուցվում:

§ 14. Զի թույլատրվում ընկած կամ սպանված անասունի վաշի և դիակի արժեքն ապահովագրվողին վճարվող գումարից պահելը:

6. ԱՊՍՅՈՎԱԳՐՎՈՂԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

§ 15. Ապահովագրված անասունների տերերը (կոլտնտեսությունները, սկզբնական կոոպերատիվները, կոլտնտեսականները, մենատնտես գյուղացիները և այլ քաղաքացիները) պարտավոր են լավ խնամել անասուններին, պահպանել անասնաբուժական-սանիտարական կանոններն ու անասունների վարա-

կիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու վերաբերյալ պարտադիր վորոշումները և ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն անասունների անկումը կանխելու համար:

§ 16. Անասունը հիվանդանալիս կամ նրա հետ դժբախտ դեպք պատահելիս ապահովագրվողը պարտավոր է միջոցներ ձեռք առնել անհրաժեշտ ոգնություն ցույց տալու համար, դիմելով անասնաբուժարանին, անասնաբուժական ամբուլատորիային կամ անասնաբուժական կայանին:

§ 17. Ապահովագրված անասունը սատկելու դեպքում ապահովագրվողը պարտավոր է պահել նրա դիակը կամ մնացորդներն անկման մասին ակտ կազմելու համար:

Յեթե անասնաբուժը, անասնաբուժակը կամ գյուղխորհուրդը բացահայտ հատկանիշներով վորոշում են, վոր անասունը վարակիչ հիվանդությունից է սատկել, ապա ապահովագրվողը վոչ միայն կարող է, այլ և պետք է անմիջապես հեռացնի դիակը, վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու վերաբերյալ գործող պարտադիր վորոշումների համաձայն: Նման դեպքերում ապահովագրվողը դիակը հեռացնում է գյուղխորհրդի ներկայացուցչի կամ յերկու վկայի ներկայությամբ:

§ 18. Յեթե այն անձինք, վորոնց վրա յե դրված ակտ կազմելու պարտականությունը (տես այս հրահանգի § 23) այս հրահանգի § 27-ում նախատեսված ժամկետում տնտեսություններ չեն ներկայանալ, ապա ապահովագրվողը, չսպասելով նրանց գալուն, պարտավոր է հեռացնել դիակը գյուղխորհրդի ներկայացուցչի կամ յերկու վկայի ներկայությամբ:

§ 19. Ապահովագրված անասունի անկման մասին ապահովագրվողը պարտավոր է վոչ ուշ քան յերկու օրվա ընթացքում հայտնել գյուղխորհրդին:

Յեթե սատկում է 2000 ո. ավելի գումարով ապահովագրված անասուն, ինչպես նաև յեթե տնտեսություն մեջ միաժամանակ սատկում են մի քանի անասուններ, ապա ապահովագրվողը պարտավոր է նույն ժամկետում հայտնել այդ մասին վոչ միայն գյուղխորհրդին, այլ և շրջանային, քաղաքային կամ յենթաշրջանային ապահովագրական ավագ տեսչին:

Վորպես կանոն, այդ հաղորդումը պետք է լինի գրավոր և պարզորոշ պետք է ցույց տրված լինի՝ թե յերբ (ամիս և ամսաթիվ) և վոր տնտեսություն մեջ է սատկել անասունը:

§ 20. Տնտեսության մեջ իբր թե տեղի ունեցած վնասնե-

րի վերաբերյալ սուտ և հորինված հայտարարություններ տալու համար ապահովագրվողը յենթարկվում է քրեական պատասխանատվության:

§ 21. Յեթե սատկած ապահովագրված անասունի դիակը չի կարելի ներկայացնել զննելու համար այն անձանց, վորոնք յեկել են ակտ կազմելու նպատակով, վորովհետև դիակը թաղած է կամ հանձնված ուտիլ գործարանին (ճարպահաման) կամ անասունը սատկել է տվյալ շրջանից դուրս (ճանապարհին) կամ խեղդվել է դետում, սատկել է ձորում փլուզման ժամանակ և այլն, ապա ապահովագրվողը պետք է հաստատի անասունի անկման փաստը համապատասխան փաստաթղթերով (ակտ, տեղեկանք, վկայական և այլն) կամ ականատես վկաների ցուցմունքների միջոցով:

§ 22. Անասունին սպանելու (մորթելու դեպքում) տես այս հրահանգի § 4) ապահովագրվողը պետք է ներկայացնի ակտ կազմելու համար յեկած անձանց, տեղեկանք պետական կամ կոոպերատիվ մթերման կադակերպությունից հանձնված մսի քանակի և արժեքի մասին, իսկ միսն ուտելու համար պիտանի չլինելու պատճառով վոչնչացնելու դեպքում, տեղեկանք այն անասնաբուժից կամ անասնաբուժակից, վորը միսն անպետք է ճանաչել (տես այս հրահանգի § 12):

7. ՈՎ ՅԵՎ ՅԵՐԲ Ե ԱԿՏԵՐ ԿԱԶՄՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎԱԾ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

§ 23. Ակտեր անասունների անկման մասին կազմում են.—

ա) անասունների անկման յեզակի դեպքերում—գյուղխորհուրդը:

բ) յեթե նույն տնտեսություն մեջ կամ գյուղում միաժամանակ և նույնանման պատճառներով սատկում են մի քանի անասուններ—յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը:

գ) այն դեպքերում, յերբ սատկում են 2000 ո. ավելի արժեք ունեցող անասուններ, ինչպես նաև, յեթե նույն տնտեսություն մեջ կամ, գյուղում միաժամանակ և նույնանման պատճառներով սատկած անասունների ապահովագրական վարձատրության ընդհանուր գումարը 2000 ո. ավելի յե—ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը:

§ 24. Այն բոլոր կասկածելի դեպքերում, յերբ պարզ չի

լինում, թե ինչից ե ստուգել անասունը և մասնավորապես, չի ստակել արդյոք ապահովագրվողի մեղքով—ահտ կազմելուն պետք ե մասնակից անել անասնաբուժին կամ անասնաբուժա-
կին:

§ 25. Ահտ անասունների անկման մասին պետք ե կազ-
մել անպայման ապահովագրվողի մասնակցութեամբ, այն ե՝

ա) կոլտնտեսութեաններում և սկզբնական կոոպերատիվ-
ներում—վարչութեան նախագահի կամ վարչութեան հատուկ
դրա համար լիազորված անդամի ներկայութեամբ:

բ) կոլտնտեսականների, մենասնտես գյուղացիների և այլ
քաղաքացիների մոտ—անասնաուիրով կամ նրա ընտանիքի վորե-
վի չափահաս անդամի ներկայութեամբ:

Վորպեսզի տեղի չունենան պետութեանը խաբելու դեպ-
քեր, սխալ չվճարվեն ֆեաաները կամ անհիմն կերպով չ'մերժվի
ֆեաաներ հատուցելը, ապահովագրական տեսուչը պետք ե մաս-
նակից անի անասունների անկման պատճառները վորոշելու աշ-
խատանքին առաջավոր, ազնիվ, լիակատար վստահութեուն վա-
յելող, անասնաբուժութեանը լավ ծանոթ կոլտնտեսականների
(ընթերակաների), ընտրելով նրանց գյուղխորհրդի առաջա-
դրութեամբ:

Ահտ ստորագրում են այն կազմող բոլոր անձինք, ինչ-
պիսի նաե ապահովագրվողը և ներկա յեղող ընթերակաները:

Տարաձայնութեաններն այն անձանց միջև, վորոնք մաս-
նակցում են ահտ կազմելուն և ապահովագրվողի առարկու-
թեունները պետք ե մտցնել ահտի մեջ:

§ 26. Ահտի ճշտութեան համար պատասխանատու յեն այն
բոլոր անձինք, վորոնք մասնակցել են այն կազմելուն: Կեղծ
կամ սուտ տեղեկութեաններ պարունակող ահտեր կազմելու
համար հանցավորները յենթարկվում են քրեական պատասխա-
նաւութեան:

§ 27. Ահտերը պետք ե կազմեն՝ գյուղխորհուրդը—անա-
սունի անկման մասին հայտարարութեուն ստանալու որը, յեն-
թաշրջանային կամ ավագ շրջանային (քաղաքային) ապահո-
վագրական տեսուչը—վոչ ուշ քան հայտարարութեուն ստանա-
լու հաշորդ որը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Մուրմանի ոկրուգում (Լենին-
գրադի մարզ) Հյուսիսային, Արեւելյան—Սիբիրի, Ռոսկի,

Չելյարինսկի և Սվերդլովյան մարզերում, Հոսովոր Արեւել-
քի, Կրասնոյարսկի և Հարավ-Սիբիրյան յերկրներում, Կո-
մի, Բուրյատ-Մոնղոլյան, Յակուտյան ԻՍՍՀ, Ղազախստա-
նի, Կիրգիզյան, Ուզբեկյան, Թուրքմենյան և Տաջիկյան
ԽՍՀ-ում այդ ժամկետները կրկնապատկվում են:

§ 28. Ահտեր անասունների անկման մասին կազմվում են
ԽՍՀՄ Ֆինոգոկոմատի կողմից սահմանված ձևով: Ահտի բոլոր
հարցերին պետք ե ճիշտ և լրիվ պատասխան աւել:

§ 29. Վորպես կանոն, ահտը պետք ե կազմել յուրաքան-
չյուր ստակած անասունի համար առանձին: Բայց այն դեպքե-
րում, յերբ նույն տնտեսութեան մեջ միաժամանակ և նույնա-
նման պատճառով (հրդեհ, հեղեղում և այլն) ստակում են մի-
անգամից մի քանի անասուններ, կարելի յե կազմել մեկ ահտ:
Այս դեպքում ահտին պետք ե կցել բոլոր ստակած անասուն-
ների ցուցակը, ցույց տալով այն գումարները, վորոնցով նը-
րանք ապահովագրված են:

§ 30. Յեթե գյուղխորհրդի կամ ապահովագրական տեսչի
կարծիքով (նայած թե նրանցից ով ե կազմել ահտը) պետք ե
մերժել ֆեաաներ հատուցելը, ապա ահտում պետք ե նշել մերժ-
ման պատճառները:

§ 31. Անասունի անկման մասին ահտ կազմելիս պետք ե
ճշտորեն պարզված լինի և ահտում ցույց տրված անկման պատ-
ճառը: Յեթե անասնաբուժի կամ անասնաբուժակի բացակայու-
թեան պատճառով անասունի անկման պատճառը պարզված չի
լինում, ապա ահտում ցույց են տրվում այն հատկանիշները,
վորոնք յեղել են անասունի հիվանդութեան և անկման ժամա-
նակ:

Անասունը դժբախտ պատահարից ստակելու դեպքում ահ-
տի մեջ պետք ե ցույց տալ, ինչպիսի դժբախտ պատահար ե
յեղել և ինչ պայմաններում ե տեղի ունեցել:

§ 32. Անասունի հիվանդութեան և անկման պատճառները
ճշտորեն վորոշելու համար ահտ կազմելիս անհրաժեշտ ե՝
ա) զննել անասունի դիակը և նրա մնացորդները, իսկ յեթե այդ
անհնար ե (տես այս հրահանգի § 21) հարցաքննել վիաներին:
բ) անասունների խնամքի և պահպանման պայմանները տնտե-
սութեան մեջ հետազոտելու միջոցով պարզել, թե անասունի հի-
վանդութեուն ու անկումն ապահովագրվողի անտնտեսավորու-
թեան և դիտավորյալ գործողութեանների հետևանք չեն յեղել:

արդյոք. գ) հարցաքննել այն անձանց, վորոնց հանձնարարված է անասունների հսկողությունն ու խնամքը (ձիապահներ, առասնապահներ, հովիվներ, կթողներ և այլն):

§ 33. Ձիու անկման մասին ակտ կազմելիս ապահովագրվողից պետք է պահանջել ձիու անձնագիրը: Անձնագրի մեջ ներգրավում է անասունի անկման ու դրա պատճառի մասին, վորից հետո ակտի հետ միասին այն հանձնվում է շրջանային ապահովագրական տեսչությանը և պահվում ակտին կից:

§ 34. Յեթե ակտը գյուղխորհուրդն է կազմում, ապա ակտըն ու նրա արմատը պետք է վավերացված լինեն գյուղխորհրդի նախագահի կամ նրա տեղակալի ստորագրությամբ ու գյուղխորհրդի կնիքով: Դրանից հետո ակտն ուղարկվում է յենթաշրջանային ապահովագրական տեսչին, իսկ արմատը մնում է գյուղխորհրդում:

Ապահովագրվողի միջոցով ակտն ապահովագրական տեսչին հանձնելը, ինչպես նաև ակտը նրա մոտ (ապահովագրվողի) թողնելը չի թույլատրվում:

Յեթե անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն ակտ կազմելու փամանակ ներկա չեն լինում, ապա գյուղխորհրդի նախագահը պետք է ուղարկի ակտը մոտակա անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին անասունի հիվանդության և անկման պատճառների մասին յեղրակացություն տալու համար: Այս դեպքում անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն անասունի հիվանդության և անկման մասին յեղրակացություն պետք է տան ակտի տրվյալների, ամբուլատորիայի մատյանի նշումների, տնտեսության հետադոման, ապահովագրվողի և անասունին խնամող անձանց հարցաքննության հիման վրա: Յեթե այդ անհնար է, ապա ակտն ուղարկվում է ապահովագրական տեսչությանն առանց անասնաբուժի յեղրակացության:

8. ԱՎՏԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

§ 35. Գյուղխորհրդից ակտն ստանալուն պես յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է ստուգել, թե արդյոք ակտի բոլոր կետերին տրված են ձիւտ և լրիվ պատասխաններ, բոլոր փաստաթղթերն են արդյոք կցված ակտին և կարող է արդյոք շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը լուծել տվյալ վնասները հատուցելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը:

Յեթե յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կհայտնաբերի, վոր ակտը սխալ է կազմված կամ կաշկածներ է առաջ բերում, ապա նա պարտավոր է ակտի փաստացի ստուգում կատարել տեղում: Այն ակտերը, վորոնք կաշկածներ չեն առաջ բերում, յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը հանձնում է ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսչին, վորը գրանցում է ռեեստրում (վնասների մատյան) և ապա ստուգում է ակտերը, տալիս է իր գրավոր յեղրակացությունը և ներկայացնում է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի քննությանն ու հաստատմանը:

§ 36. Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովն ակտերը քննում և հաստատում է վոչ ուշ քան ակտն ստանալուց 10 օրվա ընթացքում:

§ 37. Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները պատասխանատու չեն ապահովագրական վարձատրություն վճարելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը ժամանակին և ճիշտ լուծելու ու ապահովագրական կանոնների բյուրոկրատական խեղաթյուրումներ թույլ չտալու համար:

Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն անասունների անկման պատճառները վորոշելու վրա և հարցին պետք է մոտենան վոչ թե ֆորմալ ձևով, այլ ըստ գործի ելության ու հաշվի առնեն այն բոլոր հանգամանքները, վորոնց առկայությամբ տվյալ դեպքն է պատահել, այսինքն, տվյալ վնասներն ապահովագրվողի մեղքով են տեղի ունեցել արդյոք, թե դժբաղիստ պատահարի հետևանք են:

Յեթե վնասները կողտնտեսության մեջ տեղի չեն ունենում առանձին կողտնտեսականի մեղքով և ընդհանուր անտնտեսավարության, կարգապահության և հանրային սեփականության պաշտպանության բացակայության հետևանք չեն, ապա կողտնտեսությունը չի զրկվում իր կրած վնասների հատուցումն ստանալու իրավունքից: Նման դեպքերում այն անձինք, վորոնք մեղավոր են վնասների տեղի ունենալու գործում պետք է դատական պատասխանատվության յենթարկվեն:

§ 38. Պետապի որդաններն ու ֆինանսական բաժինների վարիչները պետք է հսկեն, վորպեսզի վնասների հատուցման ապրերինի մեոժումներ չլինեն, վորպեսզի ապահովագրական տեսչություններն ու շրջանային ապահովագրական հանձնաժո-

արգյոք՝ Գ) հարցաքննել այն անձանց, վորոնց հանձնարարված է անասունների հսկողութունն ու խնամքը (ձիապահներ, անասնապահներ, հովիվներ, կթողներ՝ և այլն):

§ 33. Զիւռ անկման մասին ակտ կազմելիս ապահովագրվողից պետք է պահանջել ձիու անձնագիրը: Անձնագրի մեջ նշվում է անասունի անկման ու դրա պատճառի մասին, վորից հետո ակտի հետ միասին այն հանձնվում է շրջանային ապահովագրական տեսչությանը և պահվում ակտին կից:

§ 34. Յեթե ակտը գյուղխորհուրդն է կազմում, ապա ակտն ու նրա արմատը պետք է վավերացված լինեն գյուղխորհրդի նախագահի կամ նրա տեղակալի ստորագրությամբ ու գյուղխորհրդի կնիքով: Դրանից հետո ակտն ուղարկվում է յենթաշրջանային ապահովագրական տեսչին, իսկ արմատը մնում է գյուղխորհրդում:

Ապահովագրվողի միջոցով ակտն ապահովագրական տեսչին հանձնելը, ինչպես նաև ակտը նրա մոտ (ապահովագրվողի) թողնելը չի թույլատրվում:

Յեթե անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն ակտ կազմելու ժամանակ ներկա չեն լինում, ապա գյուղխորհրդի նախագահը պետք է ուղարկի ակտը մոտակա անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին անասունի հիվանդության և անկման պատճառների մասին յեղրակացութուն տալու համար: Այս դեպքում անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն անասունի հիվանդության և անկման մասին յեղրակացութուն պետք է տան ակտի տրվյալներին, ամբուլատորիայի մատյանի նշումներին, տնտեսության հետադոտման, ապահովագրվողի և անասունին խնամող անձանց հարցաքննության հիման վրա: Յեթե այդ անհնար է, ապա ակտն ուղարկվում է ապահովագրական տեսչությանն առանց անասնաբուժի յեղրակացության:

8. ԱԿՏԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

§ 35. Գյուղխորհրդից ակտն ստանալուն պես յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է ստուգել, թե արդյոք ակտի բոլոր կետերին տրված են ձիշտ և լրիվ պատասխաններ, բոլոր փաստաթղթերն են արդյոք կցված ակտին և կարող է արդյոք շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը լուծել տվյալ վնասները հատուցելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը:

Յեթե յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կհայտնաբերի, վոր ակտը սխալ է կազմված կամ կասկածներ է առաջ բերում, ապա նա պարտավոր է ակտի փաստացի ստուգում կատարել տեղում: Այն ակտերը, վորոնք կասկածներ չեն առաջ բերում, յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը հանձնում է ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսչին, վորը զրանցում է ռեեստրում (վնասների մատյան) և ապա ստուգում է ակտերը, տալիս է իր գրավոր յեղրակացութունը և ներկայացնում է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի քննությանն ու հաստատմանը:

§ 36. Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովն ակտերը քննում և հաստատում է վոչ ուշ քան ակտն ստանալուց 10 օրվա ընթացքում:

§ 37. Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները պատասխանատու յեն ապահովագրական վարձատրություն վճարելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը ժամանակին և ճիշտ լուծելու ու ապահովագրական կանոնների բյուրոկրատական խեղաթյուրումներ թույլ չտալու համար:

Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները հատուկ ուշադրութուն պետք է դարձնեն անասունների անկման պատճառները վորոշելու վրա և հարցին պետք է մոտենան վոչ թե ֆորմալ ձևով, այլ ըստ գործի ելության ու հաշվի առնեն այն բոլոր հանգամանքները, վորոնց առկայությամբ տվյալ դեպքն է պատահել, այսինքն, տվյալ վնասներն ապահովագրվողի մեղքով են տեղի ունեցել արդյոք, թե դժբաղիտ պատահարի հետևանք են:

Յեթե վնասները կոլտնտեսության մեջ տեղի յեն ունենում առանձին կոլտնտեսականի մեղքով և ընդհանուր անտնտեսավարության, կարգապահության և հանրային սեփականության պաշտպանության բացակայության հետևանք չեն, ապա կոլտնտեսությունը չի զրկվում իր կրած վնասների հատուցումն ստանալու իրավունքից: Նման դեպքերում այն անձինք, վորոնք մեղավոր են վնասներ տեղի ունենալու գործում պետք է դատական պատասխանատվության յենթարկվեն:

§ 38. Պետապի որդաններն ու ֆինանսական բաժինների վարիչները պետք է հսկեն, վորպեսզի վնասների հատուցման ապօրինի մեծոմներ չլինեն, վորպեսզի ապահովագրական տեսչություններն ու շրջանային ապահովագրական հանձնաժո-

դրվել են ուշադրություն դարձնել անասունների անկման պատճառները և անհատապես հատուցել նրանքին այն բոլոր դեպքերում, յերբ անասունների անկումը տեղի չի ունենում վոչ ապահովագրվողի մեղքով: Ապահովագրական տեսուչը պետք է լավ իմանա անասունների ապահովագրության վերաբերյալ վորոշումները, կանոններն ու հրահանգները, անասնաբուժության պարզացման գործում կոլտնտեսականների ունեցած այն պարտականությունները, վորոնք նախատեսված են պոլուգատնտեսական արտելի կանոնադրությանը, անասունների վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու վերաբերյալ, տվյալ վայրի համար պարտադիր վորոշումներն ու անասնաբուժական-սանիտարական կանոնները: Ապահովագրական տեսուչը պետք է կապ հաստատի տեղական հողային որդանների և անասնաբուժական աշխատողների հետ:

§ 39. Յեթի ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը համաձայն չի լինում շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշմանը, ապա նա պարտավոր է բողոքարկել այն և գործը հանձնել Պետապի մարդային (յերկրային) վարչությանը, իսկ վորտեղ մարդային (յերկրային) վարչական բաժանում չկա—Պետապի հանրապետական վարչությանը, տալով բողոքարկման պատճառաբանությունը: Այս դեպքում նրանքի վճարումը կատարվում է մինչև Պետապի վարչության (վորին բողոք է տրված յեղև) այդ առթիվ կայացրած վորոշումն ստանալը: Պետապի վարչությունը պետք է քննի բողոքն այն ստանալուց 10 որվա ընթացքում և իր վորոշման մասին հայտնի ավագ ապահովագրական տեսչին:

Յեթի վերագատ ապահովագրական որդանն տառն որվա ընթացքում չի քննի ապահովագրական տեսչի բողոքը, ապա նրանքի պետք է հատուցել այն գումարով, վորը նշանակել է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը:

§ 40. Պետապի մարդային, յերկրային և հանրապետական վարչությունները պետք է խիստ հսկողություն սահմանեն անասունների ապահովագրության նրանքի վորոշելու և հատուցելու գործի վերաբերմամբ: Այդ հսկողությունը պետք է իրագործել կամ տեղերը մեկնելու միջոցով (մանավանդ այն շրջանները, վորտեղ նկատվում է նրանքի ուռճացում), կամ տեղից պահանջված վատտաթղթերով:

§ 41. Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վճիռ

ներն ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը մտցնում է արձանագրության մեջ, վորն ստորագրում են հանձնաժողովի բոլոր անդամները, ինչպես նաև անասունի անկման վերաբերյալ ակտի մեջ: Հանձնաժողովի վորոշման մասին նշումն ակտում ստորագրում է հանձնաժողովի նախագահը: Վնասների քննության արդյունքի մասին ավագ ապահովագրական տեսուչը նշում է ռեեստրում (նրանքի մատյան):

§ 42. Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի կամ ապահովագրական որդանի վորոշման մասին (տես այս հրահանգի § § 36 և 39) շրջանային ապահովագրական տեսուչությունը պետք է ապահովագրվողին հայտնի յերեք որվա ընթացքում:

9. ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ

§ 43. Անասունների ապահովագրության նրանքի պետք է ապահովագրվողին վճարել ակտն հաստատելուց 5 որվա ընթացքում:

10. ՈՎ Ե ԿԱԶՄՈՒՄ ԱՎՏԵՐԸ ՔՈԶԱՎԱՅՐՈՒՄ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐ ՍԱՏԿԵԼՈՒ ԴԵՊՔՈՒՄ

§ 44. Բողոքարկման և կիսաքոչվորական շրջաններում, քոչավայրերում գտնվող անասունների անկման վերաբերյալ ակտեր կազմում է յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կամ գյուղխորհրդի քոչավայրերում յեղած լիազորը: Թե մեկ և թե մյուս դեպքում ակտ կազմելուն պետք է մասնակից անել անասնաբուժին (անասնաբուժակին), վորը գտնվում է քոչավայրում կամ սպասարկում է քոչավայրի մոտակա գյուղխորհրդին:

§ 45. Յեթի անասունը ստուգում է հոտում, վորը հետու յե գտնվում քոչավայրի կենտրոնական կայանից և հնարավոր չե ժամանակին հայտնել այդ մասին յենթաշրջանային ապահովագրական տեսչին կամ գյուղխորհրդի լիազորին (քոչավայրի), ապա նախնական ակտ անասունի անկման մասին կազմում են այն անձինք, վորոնք տնորինություն տակ է գտնվում հոտը (հովիվներ և այլն): Այդ ակտում ցույց է տրվում անասունի անկման ժամանակն ու պատճառը, կամ այն հատկանիշները, վոր յեղել են տնտեսունի հիվանդություն և անկման ժամանակ,

ինչպես նաև այն հանգամանքները, վերոնց առկայությամբ սովյալ զեպլքն և տեղի ունեցելի նախնական ակտերն ստորադրում են բոլոր այն անձինք, վերոնք ներկա չեն յեղել այն կազմակերպման և հոտի վարելը ներկայացնում և քոչավայրի կենտրոնական կայանին: Այնուհետև, ակտի սովյալների և վիաների հարցաքննության հիման վրա կազմվում և արդեն ակտ անասունի անկման մասին իՍՂՄ Ֆինոսդկոմատի կողմից հաստատված ձևի բլանկի վրա:

§ 46. Ակտը քոչավայրում սատկած անասունի մասին յինթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կամ գյուղխորհրդի լիազորն անմիջապես ուղարկում և այն շրջանի ապահովագրական տեսուչությանը, վորտեղից անասուններն են քոչելս ստուգելու և շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովին ներկայացնելու համար:

§ 47. Վնասները քոչավայրում գտնվող անասունների անկման համար հատուցվում են այս հրահանգի § 43-ում նախատեսված կարգով:

11. ԻՆՉՊԻՍԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐ ԵՆ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՎՈՒՄ ԿԱՄԱՎՈՐ ԿԱՐԳՈՎ

§ 48. Անասունների, թռչունների և մեղուների ապահովագրությունը կամավոր կարգով բաժանվում և—

ա) կամավոր գերկապարային ապահովագրության, վորն անց և կացվում այն զեպլքերում, յիրը անասուններն արդեն ապահովագրված են պարտադիր կոպարային կարգով և նրանց տերերն ուղղում են իրենց ապահովել ավելի բարձր գումարով այդ անասունների անկումից վնասներ առաջանալու զեպլքում, քան այդ սահմանված և պարտադիր կոպարային ապահովագրության վարձատրության նորմաներով:

բ) կամավոր ապահովագրության, վորը սահմանված և այն անասունների, թռչունների և մեղուների համար, վորոնք պարտադիր կոպարային կարգով չեն ապահովագրվում:

12. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՓԵՐԸ

§ 49. Կոլտնտեսություններում և սկզբնական կոոպերատիվներում անասուններ, թռչուններ և մեղուներ կարելի չի ապա-

հովադրել ուղած գումարով, ապահովագրվողի ցանկությամբ, բայց այդ գումարն ավելի լինել չե կարող, քան գերկապարային կարգով ապահովագրվող անասունների վերաբերմամբ՝ անասունների լրիվ արժեքի (վորը սահմանում են ապահովագրական օրգանները կոլտնտեսային շուկայի գների հիման վրա) և ապահովագրական վարձատրության կայուն նորմաների (վոր սահմանվում են պարտադիր կոպարային ապահովագրության) միջև յեղած տարբերությունը: Մայր-ճագարները, աղնվացեղ թռչունները և մեղուներն ապահովագրվում են պատասխանատվության այն նորմաների սահմաններում, վորոնք սահմանված են դաշնակից հանրապետությունների ժողովուրդների կողմից իՍՂՄ Պետապի համ սձայնությամբ:

Կոլտնտեսականների, բանվորների, ծառայողների, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիների մոտ անասուններ կարելի չի ապահովագրել ուղած գումարով, ապահովագրվողի ցանկությամբ, բայց այդ գումարը չի կարող ավելի լինել քան—

ա) խոշոր յեղջերավոր անասունների, ձիերի, ուղտերի, սովանակների, ջորիների վերաբերմամբ—անասունների արժեքի (վորը սահմանված և բարձրագույն—գնման գների հիման վրա) և պարտադիր կոպարային ապահովագրության ապահովագրական վարձատրության կայուն նորմաների միջև յեղած տարբերությունը:

բ) վոչխարների, այծերի և խոզերի վերաբերմամբ—պատասխանատվության այն նորմաները, վորոնք սահմանված են դաշնակից հանրապետությունների կողմից իՍՂՄ Պետապի համ սձայնությամբ:

§ 50. Կամավոր գերկապարային կարգով կարելի չի ապահովագրել նույն անասուններին, վորոնք ապահովագրվում են պարտադիր կոպարային կարգով: Զի կարելի ապահովագրել միայն՝ ա) տնտեսություններում—աղնվացեղ ձիերին և աղնվացեղ խոշոր յեղջերավոր անասուններին, քանի վոր այդ անասուններն պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրվում են իրենց լրիվ արժեքով (§ 10 ծանոթ. 2). բ) մենատնտես գյուղացիների, վոչ-կոոպերացված տնայնագործների և արհեստավորների մոտ—10 տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող խոշոր յեղջերավոր անասուններին և 2 տարեկանից ավելի բար-

ձեր հասակ ունեցող ձերերին, ուղտերին, ավանակներին և ջուրիններին:

Կամավոր կարգով կուտնտեսություններում և սկզբնական կոտակերատիվներում կարելի չե ապահովագրել մայր-ճագարներին և ազնվացեղ թռչուններին (հավեր, բաղեր, սագեր) Յ ամսական հասակից և մեղուներին փեթակներում (մեղուներին ընտանիքներ), իսկ կուտնտեսականների, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիներին մոտ—վոչխարներին, այծերին և խոզերին:

§ 51. Ապահովագրության ընդունվում են միմիայն առողջ անասունները, թռչունները և մեղուները (ընտանիքներ): Անասուններ ապահովագրելիս նրանց առողջության վիճակը պետք է վորոշել մասնագետի (անասնաբուժի, անասնաբուժակի, զոոտեխնիկի, գյուղատնտեսի) մասնակցությամբ: Այս կամ այն շրջանում նման մասնագետներ չլինելու դեպքում թույլատրվում է վորպես բացառություն անասուններ ապահովագրել առանց մասնագետների մասնակցությամբ: Այս դեպքում անասուններին զննությունը կատարում է ապահովագրական տեսուչը կամ ապահովագրական գործակալը:

13. ՅԵՐԲ Ե ՍԿՎՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՐԲ ՎԵՐՋԱՆՈՒՄ ՊԵՏԱՊԻ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹԻՋՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՍԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՆՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 52. Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է այն պահից, յերբ ապահովագրվողը կատարում է իրենից հասանելիք ապահովագրական վճարումը, իսկ տարիկատման դեպքում— առաջին մուծանքը կատարելու պահից: Յեթե ապահովագրական տեսուչն անասուններին զննում է առանց մասնագետի մասնակցությամբ (այս հրահանգի § 51), ապա Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է ապահովագրական վճարումը կատարելուց 15 օր հետո միայն և վերջանում է՝ պատասխանատվության սկզբի օրվանից մեկ տարի հետո:

§ 53. Յեթե անասունների, թռչունների և մեղուների (ընտանիքներ) կամավոր ապահովագրության վճարումը տարիկետելու դեպքում ապահովագրվողը սահմանված ժամկետում չի մուծում վճարման տարիկետած մասը, ապա ապահովագրությունը վերջացած է համարվում այն պահից, յերբ յերկրորդ վճարումը պետք է կատարված լիներ: Նման դեպքերում ապահովագրություն չի ընդունվում:

րումը պետք է կատարված լիներ: Նման դեպքերում ապահովագրության դադարեցման մասին ապահովագրական տեսուչն անմիջապես պետք է հայտնի ապահովագրվողին:

§ 54. Անասունների, թռչունների և մեղուների կամավոր ապահովագրության պատասխանատվությունը վերջանում է՝ ա) յերբ նրանք զուրա են գալիս այն տնտեսություններից, վորտեղ ապահովագրված են յեղել, բ) յերբ ապահովագրությունը դադարեցվում է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշմամբ (այս հրահանգի § 8):

ՇԱՆՈՒՄԻԹՅՈՒՆ.— Յեթե տնտեսությունից զուրա յեկած անասունի փոխարեն և մինչև նրա ապահովագրության ժամկետը լրանալն ապահովագրվողը ձեռք է բերում նոր անասուն, ապա Պետապի պատասխանատվությունը կարելի չե փոխադրել այդ նոր անասունի վրա, յեթե ապահովագրվողն այդ մասին դիմում կտա ապահովագրական տեսուչին:

14. ՎՈՐ ԴԵՊԲԵՐՈՒՄ Ե ՊԵՏԱՊԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹԻՋՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՍԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՆՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 55. Անասունների, թռչունների և մեղուների կամավոր ապահովագրության գծով Պետապը հատուցում է վնասները նույն դեպքերում, ինչ վոր պարտադիր կտարային ապահովագրության վնասները:

Կամավոր գերկոպարային կարգով ապահովագրված անասունին սպանելու (մորթելու) դեպքում և յեթե միսը պիտանի չե ճանաչված ուտելու համար, վնասները հատուցվում են պարտադիր կոպարային և կամավոր գերկոպարային ապահովագրության ապահովագրական վարձատրությամբ ընդհանուր գումարի և մի արժեքի միջև յեղած տարբերության չափով:

§ 56. Մեղուների (մեղուների ընտանիքներ) կամավոր ապահովագրության գծով Պետապը հատուցում է վնասները, յերբ նրանք սատկում են հիվանդություններից, դժբախտ դեպքերից և տարերային աղետներից, ինչպես նաև յերբ մեղուների ընտանիքները վոչնչացվում են վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու կարգով:

§ 57. Պետապը վնասներ չի հատուցում այն բոլոր դեպքերում, յերբ անասունները, թռչուններն ու մեղուները սատկում են տիրոջ մեղքով (տես այս հրահանգի § 5):

Բացի այդ, ֆլասները չեն հատուցվում՝

ա) յեթե ապահովագրվողը ժամանակին չի կատարում կամ մավոր ապահովագրության տարկետած վճարումները:

բ) յեթե առանց մասնագետի զննության ապահովագրված անասունները (տես այս հրահանգի § 41) սատկում են կամավոր ապահովագրության վճարումը կատարելու պահից 15. որովա ընթացքում (տես այս հրահանգի § 52), անկախ սատկելու պատճառներից:

15. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՍԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՅԵՎ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

§ 58. Անասունների, թռչունների և մեղուների սատկելու դեպքում ազատ կազմվում է նույն կարգով, ինչ կարգ սահմանված է անասունների պարտագիր կոպարային ապահովագրության համար: Այն անձինք, վորոնք գալիս են ազատ կազմելու պետք է պահանջեն ապահովագրվողից անդորրագիր կամ այլ փաստաթղթեր, վորը հաստատում է, վոր սատկած անասունները, թռչունները ու մեղուները (ընտանիքներ) ապահովագրված են յեղի կամավոր կարգով:

§ 59. Յեթե տնտեսության բոլոր անասունները կամ միևնույն տեսակի և սեռի անասունները կամավոր գերկոպարային կարգով ապահովագրված են միանման գումարով և ֆլասներ վորոշելիս կպարզվի, վոր ապահովագրված անասունների տեսակի և սեռի անասունների թիվը տնտեսության մեջ ավելի յի (նոր ընդունված կամ ապահովագրական հասակին հասած անասունների հաշվին), քան ապահովագրված է կամավոր կարգով, ապա մեկ անասունի կամավոր ապահովագրության ապահովագրական վարձատրությունը պետք է պակասեցնել տվյալ տեսակի կամ սեռի անասունների թվի ավելացմանը համեմատ: Այս դեպքում մեկ անասունի ապահովագրական վարձատրությունը վորոշվում է հետևյալ կերպ՝ ապահովագրական այն ընդհանուր գումարը, վորով սատկած անասունների տեսակի և սեռի անասուններ են ապահովագրված, բաժանվում է տվյալ տեսակի և սեռի ապահովագրական հասակ ունեցող անասունների առկա թվի վրա:

Որինակ՝ կոտնտեսության բոլոր կովերը, թվով 50 գլուխ, ապահովագրված են կամավոր (գերկոպարային) կարգով 600-ա-

կան ոտեր, այսինքն, ընդամենը 30.000 ու: Վնասներ վորոշելիս կոտնտեսությունը մեջ առկա յի յեղի 60 կով, ընդվորում, այդ 10 ավելորդ կովերի մասին կոտնտեսությունը շրջանային ապահովագրական տեսությունը չի հայտնի և նրանց լրացուցիչ կերպով չի ապահովագրել: Սատկած կովի համար կարելի յի վճարել վոչ թե 600 ու, այլ 500 ոտեր, միայն (30.000:60): Նույնպես պետք է վարվել տնտեսության մեջ միանման գումարով ապահովագրված մանր անասունների, թռչունների և մեղուների (ընտանիքներ) ապահովագրական ֆլասները վորոշելիս:

16. Բ Ո Ղ Ո Ք Ն Ե Ր

§ 60. Վնասներ վորոշելու և հատուցելու բնագավառում շրջանային և յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչների կատարած գործողությունների դեմ բողոքներ ապահովագրվողները շրջանային Ֆինանսական բաժնին տալիս են վոչ ուշ քան համապատասխան տեսչի կողմից սխալ գործողություն կատարելուց մեկամսվա ընթացքում: Մեկ ամսվա ժամկետը լրանալուց հետո շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը բողոքներ չի ընդունում:

§ 61. Ապահովագրվողների բողոքները շրջանային և յենթաշրջանային տեսուչների սխալ գործողությունների դեմ (ֆլասներ վորոշելու և հատուցելու առթիվ) անալոյման քննում է անձամբ շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը: Բողոքի քննությանը կանչվում է նաև բողոքատու, իսկ յեթե նա չի ներկայանում, ապա բողոքը կարելի յի քննել նրա բացակայությամբ:

Շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը պարտավոր է վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 20 որվա ընթացքում (իսկ կարմիր բանակայինների բողոքների վերաբերմամբ՝ վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 7 որվա ընթացքում) քննել այն և իր վորոշման մասին հայտնի բողոքատույին գրավոր:

§ 62 Շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչի վորոշումը, ինչպես նաև շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշումը կարելի յի բողոքարկել, վոչ ուշ քան ապահովագրվողին հայտարարելուց մեկ ամսվա ընթացքում, մարզային բաժանում չունեցող դաշնակից հանրապետության կամ ինքնավար հանրապետության Պետական ապահովագրության վարչությանը, Պետապի յերկրային կամ մարզային վարչությանը, իսկ այլ վարչությունների վորոշումները՝ մարզային բաժանում ունեցող դաշնակից հանրապետությունների Պետապի վարչությանը կամ ԽՍՀՄ Պետապի Գլխավոր վարչությանը ըստ պատկանելույն:

Մեկ ամսվա ժամկետը լրանալուց հետո հովաքրության վարչությունը բողոքներ չի ընդունում:

Դաշնակից կամ ինքնավար հանրապետություն, մարզի կամ յերկրի Պետական ապահովագրության վարչությունը պարտավոր է ընենել ներկայացված բողոքը, վոչ ուշ քան այն ստանալուց մեկ ամսվա ժամկետում (իսկ կարմիր բանակայինների բողոքների վերաբերմամբ՝ վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 15 որվա ընթացքում) և իր վորոշման մասին գրավոր հայտնի բողոքատույին և համապատասխան շրջանային ֆինանսական բաժնին:

17. ՊԵՏԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՅԵՎ ԿՈՈՊԵՐԱՏԻՎ ԶԵՌՆԱՐ-ԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆԿՄԱՄԲ ՊԱՏՃԱՌԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՆ ՈՒ ՀԱՏՈՒՑԵԼԸ

§ 63. Պետական հիմնարկներին և ձեռնարկություններին, կոոպերատիվ, պրոֆեսիոնալ և հասարակական կազմակերպություններին պատկանող, պարտադիր կամ կամավոր կարգով ապահովագրվող անասունների անկման պատճառները վորոշվում են, կազմվում ախտեր և հատուցվում ֆնանսները՝ այն հիմունքներով, վորոնք նախատեսված են այս հրահանգում:

Այս հրահանգը հրատարակելուց հետո վերացվում է № 326-կ. հրահանգն՝ անասունների ապահովագրության ախտեր կազմելու և ֆնանսներ հատուցելու վերաբերյալ, հաստատված ԽՍՀ Մֆինժոգկոմատի կողմից 1933 թ. հունիսի 8/16-ին:

ԽՍՀՄ Ֆինմոդկոմս

ԽՍՀՄ ՊԵՏԱԿԻ ԳՎԽԱՎՈՐ ՎԱՐՋՈՒՅՈՒՆ

1937 թ. մայիսի 28-ին.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0218930